

Ակսել Բակունց

Աղոթք

Ակսել Բակունցը, 1917-1918 թվականներին որպես շարքային զինվոր մասնակցելով Աշկալայի, Իլլիջայի, Արդահանի կռիվներին և Սարդարապատի ճակատամարտին, չափազանց ազդվելով պատերազմ երևույթից, իր տեսած սարսափներից՝ գրում է «Աղոթք» վերնագրով այս ստեղծագործությունը՝ աղաչելով Տիրոջը խաղաղություն ու հին օրերի անդորրավետությունը: Եվ այնքան անկեղծ ու արդիական է հնչում Բակունցի ձայնը մեկդարյա հեռավորությունից, որ որոշեցինք վերահրապարակել այս գործը՝ որպես նորօրյա աղոթք, որպես խաղաղության ձգտման անխոնջ ձայն:

Միայն Քեզ, Տե՛ր, միայն Քեզ եմ աղոթում: Ընդունիր Տեր, իմ աղոթքը — սրտիս խորքերից բխած, թող քեզ հաճելի լինեն իմ տանջված հոգու մրմունջները, և աղերսանքս մի՛ մերժիր, Տե՛ր: Այս ուշ գիշերին, այս խավար գիշերին, երբ հոգիներն են զրուցում աստղերի հետ, և հազարավոր մարդիկ աղոթք են կարդում Քեզ, այս մութ գիշերին մի մերժիր հոգնած ու մոլար մարդու աղերսը: Իմ միակ ապավենն ես Դու, Տե՛ր, և հույս ու հանգրվանս: Քեզնից հզոր ու կարող չկա երկրում, Քո արդարությունը միակն է, Տեր, ինչպես վրեժդ: Հազարավոր կարոտյալների ու տանջվածների հոգուց եմ խոսում Քեզ հետ, և նրանց հոգուց,— որոնք աղոթել չգիտեն, աղոթքի են պապակ: Տե՛ր, հզոր ես և կարող... Հեռացրու տանջանքն այս ահավոր, զրկանքները բյուրավոր, էլ թող արցունքներ չհոսեն, թող հեռաց չլինի, թող հրդեհ չլինի: Տե՛ր, թոչունները բնակորույս են, այգիներն ամայի են, և շեները ավերակ, մարդ չկա՝ վարդի հոտով զմայլվող, Տե՛ր, ծուխ է ամենուր, տաճարներիդ գմբեթները հողի հետ են հավասարվում, Քո տները ավերվում են: Մոխիրը շատ է, արյունով հագեցավ երկիրը: Հեռացրո՛ւ, հեռացրու, հեռացրու... Խաղաղություն տո՛ւր երկրին, թող ծաղիկները բույր տան, թող առաջվա պես առուները կարկաչեն, և աստեղազարդ երկնքի տակ մարդիկ գովքդ մրմնջան, աղոթեն Քեզ: Ամայի դաշտերում գայլերն են ոռնում, մենավոր շիրիմներն են աղերսում Քեզ: Տե՛ր, անթաղ մեռելները Քեզնից հանգիստ են խնդրում, մի կտոր տեղ,— Երկրի գրկում՝ պառկելու:

Տե՛ր, հազարավոր մատաղ կյանքեր մահացան, երագներ տրորվեցին, խինդն անցավ, և արցունքից մեր աչքերը կուրացան: Ի՞նչ եղան հին երգերը, ո՞վ էր այն անգութը, որ խլեց բոլորը, հրդեհեց տաճարները և հոգիները ամայի, ավերակ դարձրեց: Քո երկնքի տակ, օրերից մեկում Հերդային տեսա, քրոջ պես ջերմ սիրեցի, և կարոտը հոգուս մեջ — հեռացա նրանից: Նախճիր էր, Տեր, հեռացա նրանից... Բայց ես արյուն չհեղուցի, ես ավեր չարի, ես երագներ չավրեցի: Տե՛ր, չե՞ դու Բարի ես և գթոտ, ինչպես հայր... Աղերսանքս ընդունի՛ր: Հին լավ օրերը տուր, լավ օրերը բեր, ինձ Հերդային տուր: Խնայիր Հերդային, նրա հոգուն խնայիր: Այնքան շատ են Հերդաները:

Քանիսներն են աղոթում, կարոտը հոգում, լավ օրեր տեսնելու հույսը սրտում: Շատերն են երագում հին պալատները, որ կառուցել են խինդով, եռանդով, վայելքի ու աղոթքի համար:

Հոգնել ենք, Տե՛ր, էլ ուժ չունենք, էլ դիմանալ չենք կարող: Ծանր է բեռը, մեր ուսերը կքվեցան, մեր ծունկերը կորացան: Մարեցին, մարեցին բյուրավոր հույսեր, և խավարի մեջ հանգան մատաղ կյանքեր, երագներով, հույզերով հարուստ, մոմի պես հալվեցին, ոչնչացան սերունդներ: Տե՛ր, հզոր ես, ավերը դադարեցրո՛ւ... թող վայելեմ Հերդայի սերը, ես դեռ գուրգուրանք եմ ուզում, ես ապրիլ ու վայելել եմ ուզում, ես ստեղծել եմ ուզում, իմ հոգին կերտել է ցանկանում: Արյունը վայելք չէ, ավերը կերտվածք չէ՛, Տեր: Տե՛ր, բոլորին իրենց Հերդաները տուր, հին պարտեզներում թող սիրո բառերը հնչվեն, թող երգեն առաջվա պես և ստեղծագործեն, նոր շենքեր կերտեն: Թող կառուցեն, Տեր, թող հորինեն: Արյունը հերիք եղավ, մոխիրը շա՛տ-շատ է...